

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23To/38/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3812010214
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ondrej Samaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3812010214.4

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ondreja Samaša a sudcov JUDr. Františka Kováča a JUDr. Beáty Javorkovej, na verejnom zasadnutí konanom dňa 16. septembra 2019 prejednal odvolanie obžalovaného

U. R.,

nar. X.X.XXXX v Q., trvale bytom a adresa na doručovanie U., T. XXX/X, t. č. na slobode, na verejnom zasadnutí prítomného,

ktoré podal proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 2T/62/2012 zo dňa 17.9.2018 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b), c), f) Tr. por. zrušuje sa napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. sa vec vracia súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Rozsudkom súdu prvého stupňa bol obžalovaný U. R. uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, 4 písm. a) Tr. zák., pretože dňa 17.04.2009 v Prievidzi predstierajúc dostatok finančných prostriedkov na základe uzavretej a podpísanej zmluvy o prevode obchodného podielu v zmysle § 115 Obchodného zákonníka odkúpil od bývalých konateľov I.. T. F., trvale bytom U., Ul. R. T. XX a I.. I. D., bytom U., Ul. R. T. XXX/X obchodné podiely spoločnosti T. E. - Tepelná energia, s.r.o., Prievidza, Košovská cesta 11/B a spoločnosti GRUNTY, s. r. o., Prievidza za dohodnutú kúpnu cenu vo výške 1.327.980,- euro, pričom dohodnuté termíny na uhradenie vystavených 6-ich zmeniek dodržal len čiastočne, a to uhradením zmenky v hodnote 3.320,- euro I.. F. za spoločnosť GRUNTY, s. r. o., a zvyšných 5 zmeniek obžalovaný v lehote ich splatnosti, a to najneskôr do 31.12.2009 vedome neuhradil a neurobil tak dodnes, naopak obidve získané spoločnosti po hromadnom prepustení zamestnancov previedol na spoločnosť ViaSky SE Praha, čím občianskemu združeniu Naše bývanie Medzi jarkami - Bojnice so sídlom v Prievidzi, G. Švéniho č. 6, ktorému boli dňa 22.10.2009 postúpené v zmysle zmluvy pohľadávky I.. F. a I.. D. z neuhradených zmeniek, spôsobil škodu v celkovej výške 1. 067.320,- euro.

Bol za to odsúdený podľa § 221 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. k trestu odňatia slobody na 10 rokov, pre výkon ktorého trestu bol podľa § 48 ods. 2 písm. a), ods. 4 Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 61 ods. 2 Tr. zák. bol obžalovanému uložený aj trest zákazu činnosti vykonávať podnikateľskú a živnostenskú činnosť na dobu 5 rokov.

Podľa § 78 ods. 1 Tr. zák. súd uložil obžalovanému aj ochranný dohľad na 2 roky.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bola obžalovanému uložená povinnosť nahradiť Občianskemu združeniu Naše bývanie Medzi jarkami - Bojnice, Prievidza škodu vo výške 1.067.320 €.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie obžalovaný U. R., ktoré zahŕňalo do zápisnice o hlavnom pojednávaní ihneď po vyhlásení rozsudku. Následne obžalovaný svoje odvolanie písomne odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu. Podľa názoru obhajcu rozsudok súd prvého stupňa je neústavný a nezákonný, pričom orgány činné v trestnom konaní a súd prvého stupňa sa dopustili vážnych pochybení a nedostatkov. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevyvetlil, čo vysvetliť mal a nezaujal stanovisko k hrubým porušeniam zákona v predsúdnom i súdnom konaní. Obhajca označil rozhodnutie o vine obžalovaného za hanebné a škandalózne, pričom rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z popierania práva, čo v demokratickom a právnom štáte nie je možné v rozhodovaní súdu tolerovať.

V ďalších písomných dôvodoch odvolania sú vytýkané chyby rozdelené do dvoch častí: najzávažnejšie porušenie zákona v prípravnom konaní a vážne porušenie zákona zo strany súdu a v súdnom konaní.

1) Orgány činné v trestnom konaní porušili zásadu stíhania zo zákonných dôvodov (čl. 17 ods. 2 ústavy), pretože skutok, za ktorý je obvinený trestne stíhaný, je v skutočnosti vzťahom súkromnoprávnej povahy. Ďalšie porušenie tejto zásady videl obhajca v tom, že trestná vec obvineného U. R. bola neoprávnene odobratá zákonnému policajtovi OR PZ Prievidza, ktorý začal trestné stíhanie dňa 7.1.2010, pričom následne došlo na základe písomného opatrenia policajného prezidenta k odovzdaniu tohto prípadu na ďalšie vyšetrovanie Úradu boja proti organizovanej kriminalite na základe tzv. výberovej príslušnosti. V tejto súvislosti obhajca namietal, že policajný prezident ani minister vnútra nie sú podľa Trestného poriadku orgánmi činnými v trestnom konaní a je z tohto dôvodu vylúčené, aby mohli a mali právo zasahovať do procesu trestného stíhania a obvinenia akejkoľvek osoby. K porušeniu zákona postupom policajného prezidenta došlo aj v ustanovení § 230 ods. 2 písm. f) Tr. por., podľa ktorého je len prokurátor pri výkone dozoru oprávnený odňať vec policajtovi, a to prikázať ju inému, a to aj miestne nepríslušnému policajtovi alebo urobiť opatrenie, aby vec bola prikázaná inému policajtovi alebo policajtom. Na základe opatrenia policajného prezidenta zo dňa 1.4.2010 ako absolútne nelegálneho aktu nikdy nemohla vzniknúť zákonná príslušnosť policajta ÚBOK-u na vyšetrovanie tohto posudzovaného prípadu. Preto v tejto veci došlo k vážnemu zlyhaniu prokurátorského dozoru, keď norma ministra vnútra (17/2007) nie je všeobecne záväznou normou trestného práva a ani prameňom trestného práva procesného. Predmetné nariadenie ministra vnútra nie je možné považovať za všeobecne záväzný predpis, ktorý ministerstvo vnútra vydáva na podklade splnomocnenia § 10 ods. 10 Tr.por.

Obhajca ďalej v odôvodnení namietal aj porušenie práva na zákonnú obhajobu, keď na základe návrhu vyšetrovateľky zo dňa 14.12.2010 bol obvinenému ustanovený sudcom pre prípravné konanie Okresného súdu Trenčín „svoj spriaznený obhajca“ - bývalý policajný vyšetrovateľ. Taktiež obhajca namietal procesné pochybenie vyšetrovateľky, ktorá pri obvinení U. R. dňa 14.12.2010 vzniesla obvinenie za úplne iný skutok, ako bolo vo veci začaté trestné stíhanie vyšetrovateľom dňa 7.1.2010. Medzi týmito skutkami bola porušená zásada totožnosti skutku. Zatiaľ čo v uznesení o začatí trestného stíhania protiprávne konanie malo spočívať v tom, že došlo k podvodnému vylákaniu odpredaja obchodných podielov v s. r. o. GRUNTY a T. E - Tepelná energia ku škode I.. I. D. vo výške najmenej 26.600 €. V uznesení o vznesení obvinenia k následku v podobe majetkovej škody došlo tým spôsobom, že obvinený U. R. nedodržiaval termíny na úhradu šiestich podpísaných zmeniek, ktoré vedome v lehote ich splatnosti do 31.12.2009 neuhradil, čím došlo ku škode Občianskemu združeniu Naše bývanie Medzi jarkami - Bojnice vo výške 1.327.980 €. Ide teda o odlišnosť konaní ako aj úplne odlišných poškodených subjektov. V tejto súvislosti obhajca namietal aj neuveriteľný exces výnimočnej povahy (v našich zemepisných šírkach) v podobe zámery poškodených osôb. K tomuto okrem iného obhajca uviedol, že v čase spáchania „údajného“ podvodu predmetné združenie ani neexistovalo.

2) K vážnym porušeniam zákona zo strany súdu a v súdnom konaní namietal obhajca nasledovné. Súd prvého stupňa nemal vôbec obžalobu prijať na ďalšie konanie, pretože táto vychádzala z nezákonného postupu orgánov prípravného konania. Obhajca namietal, že obhajcu obvinenému nemal oprávnenie ustanoviť Okresný súd Trenčín, čo vyplýva z ustanovenia § 24 ods. 1 Tr. por. Súd prvého stupňa pochybil tiež pri tom, keď vychádzal z nezákonných dôkazov v prípravnom konaní a tiež v tom, že pri preberaní

týchto dôkazov na hlavnom pojednávaní nepostupoval v súlade s Trestným poriadkom a porušil základné procesné pravidlá dokazovania v súdnom konaní.

Z pohľadu právnej kvalifikácie obhajca namietal, že by sa obžalovaný nezaplatením zmeniek v určitej lehote dopustil kriminálneho konania a naplnil zákonné znaky trestného činu podvodu. V opačnom prípade by desaťtisíce sporov zo zmenkových obchodov nemohli riešiť obchodné a zmenkové sudy, ale orgány činné v trestnom konaní. Tu poukázal najmä na súkromnoprávnu povahu predmetného vzťahu, pričom na ochranu svojich majetkových záujmov musia dbať predovšetkým samotní účastníci takýchto vzťahov. V tomto prípade pritom orgány činné v trestnom konaní a súd uprednostnili záujem jedného z účastníkov tohto vzťahu súkromnoprávnej povahy a prostriedkami trestného práva sa snažia uspokojiť jeho majetkové nároky, čím sa neoprávnene nahrádzajú inštitúty iných právnych odvetví - civilné, obchodné, zmenkové a tiež exekučné. V tejto súvislosti obhajca tiež poukázal na to, že zaplatenie ceny z oboch zmlúv o prevode obchodných podielov bolo riadne zabezpečené dvakrát. Jednak na základe vystavených vlastných zmeniek, ale tiež uznaním dlhu v notárskej zápisnici, ktorá sa stala exekučným titulom.

V závere dôvodov odvolania obhajca žiadal o urýchlené predloženie veci Súdnemu dvoru Európskej únie za účelom vydania predbežného nálezu, či postup orgánov činných v trestnom konaní pri trestnom obvinení U. R. bolo v súlade s právom Európskej únie. Položená otázka sa mala vzťahovať k výkladu čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru vo vzťahu k postupu orgánov činných v trestnom konaní. (K odôvodneniu tohto návrhu pozri aj nižšie.).

K odvolaniu obžalovaného U. R. sa písomne vyjadrila aj prokurátorka Krajskej prokuratúry Trenčín. Podľa jej názoru vyšetrovanie predmetnej veci vykonával vecne príslušný policajt, pričom Trestný poriadok nepozná pojem zákonného policajta, čo by bol ekvivalentom zákonného sudcu. Prokurátor môže podľa § 230 ods. 2 písm. f), g) Tr. por. zasahovať do miestnej aj vecnej príslušnosti policajta. V tomto prípade, ak prokurátor neodňal vec vyšetrovateľovi určenom vnútorným aktom prezidenta PZ, je potrebné tohto vyšetrovateľa považovať za vecne a miestne príslušného. Údajný nesúlad interných smerníc PZ s Trestným poriadkom nemá na tento záver žiadny vplyv. Ku skutkovým zisteniam prokurátorka uviedla, že obžalovaný len predstieral dostatok finančných prostriedkov na uhradenie vystavených šesť vlastných zmeniek, pričom obžalovaný nedisponoval skutočnými reálnymi finančnými prostriedkami, k čomu prokurátorka položila „otázku“, prečo inak neinvestoval tieto finančné prostriedky do projektu. Vzhľadom k tomu, že pohľadávky v súvislosti s predajom obchodných podielov boli predisponované (zmluva o postúpení pohľadávky) bývalými konateľmi I. F. a I. D. na Občianske združenie, preto správne v ďalšom konaní v procesnom postavení poškodeného vystupovalo toto Občianske združenie. Taktiež uložený trest považovala prokurátorka za správny, zákonný a spravodlivý. Odvolanie obžalovaného navrhla podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietnuť.

Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní obhajca obžalovaného U. R. predložil písomný návrh na: I. Prerušenie trestného stíhania podľa § 318 ods. 1 Tr. por. a podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom podľa § 283 ods. 5 Tr. por.; II. Prerušenie trestného stíhania a predloženie prejudickej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie podľa čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. I. Obhajca navrhol, aby odvolací súd v zmysle čl. 144 ods. 2 Ústavy SR požiadal ústavný súd, aby sa začal zaoberať ústavnosťou nariadenia ministra vnútra č. 17/2007 o vymedzení príslušnosti útvarov PZ pri odhaľovaní trestných činov a zisťovaní ich páchatelov, o postupe v trestnom konaní, o výjazdových skupinách a špecializovaných tímoch v platnom znení a predovšetkým, aby posúdil jeho súlad (ako celku) s príslušnými článkami ústavy a tiež Dohovoru ako medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná a je súčasťou jej platného právneho poriadku. II. Obhajca tiež navrhol, aby prostredníctvom odvolacieho súdu došlo k začatiu konania o prejudickej otázke pred Súdnym dvorom Európskej únie so zameraním na to, či namietaný postup orgánov činných v trestnom konaní pri trestnom obvinení obžalovaného a tiež pri pojednávaní jeho trestnej veci v súdnom konaní vyhovuje a zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Predbežný nálezu by sa mal v súvislosti s neskončeným trestným konaním vzťahovať k výkladu čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to so zameraním: 1. na dôsledky zisteného ovplyvňovania postupu orgánov činných v trestnom konaní pred samotným obvinením U. R. a posúdenie jeho zlučiteľnosti s kritériami spravodlivého a zákonného konania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru; 2. na možnosti legitímneho postavenia U. R. pred súd a prijatia obžaloby zo strany prvostupňového súdu za tejto situácie o ich posúdenie z hľadiska dodržania požiadaviek, zákonnosti a spravodlivosti vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 Dohovoru; 3. na posúdenie možného pojednania trestnej

veci U. R. v súdnom konaní, ktoré bolo založené na dôkazoch, ktoré nespĺňali požiadavky ich získania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Obhajca v závere uviedol, že z predbežného nálezu Súdneho dvora má vyplynúť, či predmetné trestné konanie prebieha spôsobom zlučiteľným s právom Európskej únie a či v postupe orgánov činných v trestnom konaní (a tiež prvostupňového súdu) boli dodržané princípy riadneho a spravodlivého súdneho konania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach, ktorému musí vyhovovať každé jedno vnútroštátne trestné konanie. V opačnom prípade je vylúčené, aby v takomto súdnom procese mohol byť obžalovaný právoplatne odsúdený.

Prokurátor krajskej prokuratúry a splnomocnenec poškodených navrhli na verejnom zasadnutí návrhy na prerušenie trestného stíhania zamietnuť. Rovnako podľa § 319 Tr. por. navrhli zamietnuť odvolanie obžalovaného ako nedôvodné.

Odvolací súd podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré týmto výrokom predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného je čiastočne dôvodné najmä z dôvodu, že súd prvého stupňa sa pri svojom rozhodovaní dôsledne nevysporiadal so všetkými okolnosťami majúcimi vplyv na výrok o vine v nadväznosti na to aj výrok o treste a náhrade škody.

Úvodom k samotným dôvodom svojho rozhodnutia, senát odvolacieho súdu vysvetľuje svoj procesný postup na verejnom zasadnutí - zamietnutie návrhov, pokiaľ sa obhajca domáhal prerušenia trestného stíhania za účelom dosiahnutia rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, alternatívne Súdneho dvora o prejednickej otázke.

1) Podľa § 283 ods. 5 Tr. por. súd preruší trestného stíhanie, ak sa domnieva, že všeobecne záväzný právny predpis nižšej právnej sily, ktorého použitie je v danej trestnej veci rozhodujúce pre rozhodovanie o vine a treste, je v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom vyššej právnej sily alebo medzinárodnou zmluvou a podá návrh na začatie konania pred Ústavným súdom SR. Z výkladu tohto ustanovenia vyplýva, že nepostačuje, aby vyššie uvedený „rozpor“ medzi právnymi predpismi bol namietaný stranami v konaní (v tomto prípade obžalovaného), ale k takejto domnienke o možnom rozpore musí dospieť aj súd. Súd k domnienke o rozpore môže dospieť aj sám bez návrhu alebo aj na návrh strany v konaní. Zo znenia vyššie uvedeného ustanovenia vyplýva, že jednak súd nie je viazaný návrhom strany v konaní, avšak súčasne ak súd dospeje k domnienke o vyššie uvedenom rozpore, musí prerušiť trestné konanie, pretože svoju domnienku o rozpore nemôže vyriešiť sám, ale musí rozhodnutie prenechať Ústavnému súdu Slovenskej republiky, ktorého rozhodnutie je pre všeobecný súd záväzné.

Odvolací súd sa v tejto veci nedomnieva, že by existoval rozpor medzi všeobecne záväznými predpismi, ktoré orgány činné v trestnom konaní a konajúce súdy v tejto trestnej veci pri svojom postupe a rozhodovaní používajú. Podľa § 2 ods. 1 písm. d) zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore medzi úlohy Policajného zboru patrí aj vyšetrovanie o trestných činoch. Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona Policajný zbor sa člení na služby (napr. kriminálnej polície, finančnej polície, dopravnej polície). Ďalej podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona uvedené služby PZ pôsobia v rámci útvarov PZ, ktoré na návrh prezidenta PZ zriaďuje a zrušuje minister vnútra. Zároveň minister na návrh prezidenta PZ určuje náplň činnosti a vnútornú organizáciu týchto útvarov PZ.

Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že obhajcom namietanie Nariadenie ministra vnútra SR č. 17/2007 o vymedzení príslušnosti útvarov PZ pri odhaľovaní trestných činov a zisťovaní ich páchatel'ov, o postupe v trestnom konaní, o výjazdnych skupinách a špecializovaných tímoch a o zmene nariadenia MV SR č. 107/2005 má svoj zákonný podklad (zmocnenie pre ministra vnútra) vo vyššie uvedenom zákone o PZ a nie je s nimi v rozpore. Uvedený zákon je pritom nepochybne prameňom aj keď nie základným trestného práva. Zo žiadnej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, pritom nevyplýva ingerencia do vnútroštátnej úpravy organizácie predsúdneho konania pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov.

2) Podľa § 318 ods. 1 Tr. por. odvolací súd preruší trestné stíhanie aj vtedy, ak v odvolacom konaní vyjde najavo, že po vyhlásení napadnutého rozsudku nastala taká okolnosť, že je potrebné požiadať Súdny dvor Európskej únie o vydanie predbežného rozhodnutia. V tejto súvislosti hneď úvodom je potrebné uviesť, že o vyžiadanie predbežného rozhodnutia Súdneho dvora sa obžalovaný domáhal už v konaní pred súdom prvého stupňa ešte pred vyhlásením rozsudku, čomu súd prvého stupňa nevyhovoval.

Táto podmienka („vyjdenia najavo“) na prerušenie trestného stíhania odvolacím súdom by teda splnená nebola.

Súčasne senát odvolacieho súdu poukazuje na znenie článku 234 (pôvodne 177) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (príloha k čiastke 85 Zbierky zákonov z roku 2004). Podľa tohto ustanovenia Súdny dvor má právomoc vydať predbežný nález o otázkach, ktoré sa týkajú: 1. výkladu samotnej zmluvy; 2. platnosti a výkladu aktov orgánov spoločenstva a Európskej centrálnej banky. 3. výkladu štatútov orgánov zriadených aktom Rady, ak ho tak tieto štatúty stanovujú. Zároveň je v tomto článku uvedené, že ak je takáto otázka predložená niektorému súdu členského štátu a tento súd „usúdi“, že rozhodnutie o tejto otázke je nevyhnuté pre vydanie rozhodnutia, môže požiadať Súdny dvor, aby o nej vydal nález.

Senát odvolacieho súdu, ako súd členského štátu, „neusúdil“, že by vyššie uvedené otázky sa konkrétne týkali vyššie uvedenej právomoci Súdneho dvora na vydanie predbežného nálezu. Senát odvolacieho súdu nemá vedomosť, že by „komunitárne právo“, ktorého súčasťou je aj „Charta základných práv Európskej únie“, vrátane Smerníc Európskeho parlamentu a Rady (EU), akýmkoľvek spôsobom „zasahovalo“ do suverenity členských štátov pri určovaní vnútroštátnych orgánov predsúdneho konania pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov a ich organizácie. V tejto súvislosti tiež odvolací súd nemá vedomosť, že by z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie a Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach prejednávaných proti Slovenskej republike bola akokoľvek spochybnená vnútroštátna inštitucionálna, vecná alebo miestna organizácia predsúdneho konania pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov.

V ustanovení čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v poslednej vete je síce uvedené, že ak je predbežná otázka položená v priebehu súdneho konania na súde členského štátu, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok, podľa vnútroštátneho práva tento súd postúpi vec Súdnemu dvoru. Pod pojmom opravný prostriedok sa v tomto ustanovení však nemá na mysli len riadny opravný prostriedok, ale v prípade Slovenskej republiky aj mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie. Je tomu tak preto, aby až po vyčerpaní všetkých vnútroštátnych opravných prostriedkov bola takto vec prakticky obligatórne predložená Súdnemu dvoru na základe položenej otázky niektorou zo strán trestného konania.

Z vyššie uvedených dôvodov potom neobstojí ani námietka obhajcu na verejnom zasadnutí po tom, čo odvolací súd nevyhovel návrhu na prerušenie trestného stíhania v tom, že si odvolací súd mal „prisvojiť“ právomoc danú Ústavnému súdu, resp. Súdnemu dvoru.

Ďalej k jednotlivým vytykaným chybám v odvolaní obžalovaného uvádza senát odvolacieho súdu nasledovné. Napriek tomu, že senát odvolacieho súdu poukáže nižšie na niektoré nedostatky v rozsudku súdu prvého stupňa, hodnotenie tohto rozsudku obhajcom ako hanebné a škandalózne, vychádzajúce z popierania práva, považuje senát odvolacieho súdu za nadbytočne expresívne nerešpektujúce okrem iného zásadu voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 10 Tr. por.) orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi.

S hlavnou procesnou námietkou v odvolaní obžalovaného, týkajúcou sa „nezákonného prevzatia“ predmetnej veci vyšetrovateľkou Úradu boja proti organizovanej kriminalite od vyšetrovateľa OR PZ Prievidza sa senát odvolacieho súdu nestotožnil. Nezákonnosť prípravného konania a nezákonnosť vykonaných a zadovážených dôkazov nemôže spočívať len v tom, že po začatí trestného stíhania tzv. vo veci podľa § 199 ods. 1 Tr. por. vyšetrovateľom OR PZ Prievidza, ďalej na základe rozhodnutia prezidenta policajného zboru o určení výberovej príslušnosti vznikla obvinenie U. R. podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vyšetrovateľka Úradu boja proti organizovanej kriminalite, ktorá ďalej vo veci vykonávala aj vyšetrovanie. Takýto postup bol aj v súlade s doterajšou ustálenou súdnou praxou. Takýto postup vychádzal z vyššie uvedeného Nariadenia ministra vnútra Slovenskej republiky, ktoré má svoj podklad v zákone o Policajnom zbore, ktorý inštitucionálne, organizačne a v konečnom dôsledku aj personálne zabezpečuje vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie trestných činov podľa Trestného poriadku. Prezident policajného zboru na začiatku vyšetrovania nevykonal zmenu útvaru policajného zboru svojvoľne, ale na základe vopred stanovených pravidiel platiacich pre všetky prípady spadajúce do pôsobnosti Policajného zboru Slovenskej republiky rovnako.

Je síce faktom, že Minister vnútra Slovenskej republiky ani Prezident Policajného zboru Slovenskej republiky nie sú orgánmi činnými v trestnom konaní, ktorými sú podľa § 10 ods. 1 Tr. por. len policajti (§ 10 ods. 8, 10 Tr. por.) a prokurátor. Svojimi rozhodnutiami organizačno-personálnej povahy sa však tieto osoby priamo nepodieľajú na odhaľovaní trestných činov a ich páchatel'ov ani na vyšetrovaní trestnej činnosti. Táto činnosť je zverená výlučne do právomoci „procesne samostatných“ príslušníkov PZ - policajtov (§ 7 ods. 1 zák. o policajnom zbore č. 171/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Pokiaľ ďalej obhajca poukazoval na ustanovenie § 230 ods. 2 písm. f) Tr. por., podľa ktorého je prokurátor oprávnený odňať vec policajtovi a prikázať ju inému, a to aj miestne nepríslušnému policajtovi, alebo urobiť opatrenie, aby vec bola prikázaná inému policajtovi alebo policajtom, k tomuto je potrebné uviesť nasledovné. Predovšetkým z ustanovenia § 230 Tr. por. o dozore prokurátora nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní nevyplýva, že by „len“ (uvádzal to obhajca) na poklade takéhoto rozhodnutia prokurátora mohlo dôjsť k zámene osôb vyšetrovateľa. Zo slov „urobí opatrenie, aby vec bola prikázaná inému policajtovi“ v ustanovení § 230 ods. 2 písm. f) Tr. por. vyplýva, že Trestný poriadok sám pripúšťa, že takéto prikázanie môže urobiť aj iná osoba ako prokurátor.

V tejto súvislosti senát odvolacieho súdu poukazuje aj na ustanovenie čl. 3 ods. 6 Nariadenia MV SR č. 17/2007, podľa ktorého o určení výberovej príslušnosti po začatí trestného stíhania útvár uplatňujúci si výberovú príslušnosť písomne ihneď informuje príslušného prokurátora. Odkaz pod čiarou v tomto ustanovení priamo uvádza § 230 Tr. por. Možno preto uzavrieť, že ak v tejto konkrétnej trestnej veci potom, čo sa prokurátor dozvedel o „zмене“ útvaru PZ a vyšetrovateľa, bolo rozhodnuté prokurátorkou krajskej prokuratúry o určení Krajskej prokuratúry Trenčín ako dozorovej prokuratúry nad vyšetrovaním tejto trestnej veci, prokurátor s takouto zmenou „súhlasil“.

Ďalej sa senát odvolacieho súdu nestotožnil ani s vytýkanou chybou v odvolaní obžalovaného v tom, že v prípravnom konaní malo dôjsť k porušeniu práva na obhajobu. Vo výpovedi obžalovaného U. R. v prípravnom konaní v postavení podozrivého dňa 13.12.2010 (č. I. 77) v poznámke vyšetrovateľky PZ je uvedené: „Podozrivému bolo umožnené, aby si zvolil obhajcu, pričom uviedol, že obhajcu si nevolí, ale chce, aby mu bol, ak mu bude vznesené obvinenie, ustanovený. Súhlasí s tým, aby mu bol ustanovený T. T. Q. č. tel. ....“ . Nejde potom o ustanovenie „spriazneného“ obhajcu, ak v žiadosti o ustanovenie obhajcu adresovanej Okresnému súdu Prievidza vyšetrovateľka uviedla aj meno tohto obhajcu. Ani okolnosť, že tento obhajca v minulosti mal byť príslušníkom PZ sama o sebe takúto „spriaznenosť“ nepreukazuje. Aj v súčasnosti pôsobia v trestnom konaní obhajcovia, ktorí predtým, ako začali vykonávať advokátsku činnosť, pôsobili nielen ako príslušníci PZ, ale aj prokurátori a sudcovia. Toto predchádzajúce pôsobenie ich nemôže v činnosti advokáta vo všeobecnosti „diskriminovať“.

Zároveň odvolací súd neprisvedčil odvolaniu ani v tom, že o ustanovení obhajcu rozhodol nepríslušný súd. Na č. I. 67 trestného spisu sa nachádza opatrenie sudkyne pre prípravné konanie Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 0Tp/847/2010 zo dňa 14. decembra 2010, ktorým bol obvinenému U. R. ustanovený z dôvodu podľa § 37 ods. 1 písm. c) Tr. por. obhajca T. T. Q. (senátu odvolacieho súdu pritom nie je známe, prečo rovnaké opatrenie vydal aj sudca pre prípravné konanie Okresného súdu Trenčín - ako nepríslušný súd).

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že obvinený mesiac po ustanovení obhajcu súdom využil svoje právo a sám si zvolil obhajcu, ktorý ho obhajuje aj v súčasnosti.

Senát odvolacieho súdu však do určitej miery prisvedčuje odvolaniu obžalovaného, pokiaľ ide o námietky týkajúce sa formulácie tzv. skutkových viet v doteraz urobených rozhodnutiach orgánov činných v trestnom konaní a súdu prvého stupňa vo veci samej. Týka sa to rozdielností nielen v konaní obžalovaného (vrátane jeho možnej „podvodnosti“), ale aj v spôsobenom následku a napokon aj v samotných osobách poškodených:

1. V uznesení o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Tr. por. je v skutkovej vete uvedené, že páchatel' „vylákal“ odpredanie obchodných podielov .... , pričom kúpne ceny neuhradil, čím poškodenému I. D. spôsobil škodu v celkovej výške najmenej 26.600 €.

2. Na toto uznesenie nadväzovalo uznesenie o vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 1 Tr. por. U. R., kde je v skutkovej vete uvedené, že obvinený „odkúpil“ obchodné podiely ... od I.. I. D. a I.. T. F. .... lehoty na uhradenie podpísaných zmeniek nedodrжал .... , vedome neuhradil, čím Občianskemu združeniu .... spôsobil škodu v celkovej výške 1.327.980 €.

3. V obžalobe prokurátora je v skutkovej vete uvedené, že pred odkúpením obchodných podielov ... obvinený „predstieral“ dostatok finančných prostriedkov .... uhradil len časť kúpnej ceny a zvyšok vedome neuhradil .... hromadne prepustil zamestnancov odkúpených dvoch spoločností ..... spoločnosti previedol na inú spoločnosť v U., čím Občianskemu združeniu ... spôsobil škodu v celkovej výške 1.067.320 €.

4. Napokon vo výroku rozsudku súdu prvého stupňa je uvedené „predstieranie“ dostatku finančných prostriedkov obžalovaným .... odkúpenie obchodných podielov ... uhradenie len časti kúpnej ceny a zvyšok vedome neuhradil .... hromadne prepustil zamestnancov odkúpených dvoch spoločností ... previedol spoločnosti na inú spoločnosť v Prahe ..., čím Občianskemu združeniu ... spôsobil škodu v celkovej výške 1.067.320 €.

K vyššie uvedenému je potrebné uviesť, že medzi uznesením o začatí trestného stíhania (§ 199 ods. 1 Tr. por.) a odsudzujúcim rozsudkom musí byť zachovaná „totožnosť skutku“. Tým je zabezpečené, že odsudzujúci rozsudok sa bude týkať len skutku, pre ktorý sa začalo a viedlo trestné stíhanie (prípravné konanie a konanie pred súdom). Podstatnými zložkami skutku, v ktorom je videný určitý trestný čin, je konanie páchatel'a a ním spôsobený následok.

Pri trestnom čine podvodu podľa § 221 ods. 1 Tr. zák. je znakom skutkovej podstaty konanie (resp. nekonanie) páchatel'a spočívajúce „v uvedení niekoho do omylu alebo využitia niečieho omylu“. Z ustálenej súdnej praxe pritom vyplýva, že samotné nedodržanie zmluvných podmienok, vrátane nezaplatenia kúpnej ceny samo osebe nezakladá tzv. podvodný úmysel páchatel'a. Tento navyš spravidla musí existovať už v čase uzatvárania zmluvy medzi páchatel'om a poškodeným. Teda úmysel obohatiť sa a uvedenie do omylu alebo využitie omylu sa musí časovo zhodovať. Z dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní pritom bez akýchkoľvek pochybností nevyplýva „vylákание“ odkúpenia obchodných spoločností obžalovaným (uznesenie o začatí trestného stíhania). Taktiež „predstieranie dostatku finančných prostriedkov“ (obžaloba, rozsudok súdu prvého stupňa) zo strany obžalovaného je zatiaľ najmä nedostatočne odôvodnené nezaplatením kúpnej ceny a neinvestovaním obžalovaného do „rozvoja“ kúpnych spoločností.

V tejto súvislosti senát odvolacieho súdu poukazuje aj na vyššie uvedenú skutkovú vetu uznesenia o vznesení obvinenia, ktorá vôbec neuvádza, v čom je videné uvedenie do omylu alebo využitie niečieho omylu. Vedomé neuhradenie zmeniek takýto znak skutkovej podstaty trestného činu nezakladá. Skutok uvedený v uznesení o vznesení obvinenia nie je trestným činom podľa § 221 ods. 1 Tr. zák. Len pre úplnosť senát odvolacieho súdu ku skutku formulovanému v uznesení o vznesení obvinenia uvádza, že prokurátor Krajskej prokuratúry Trenčín príkazom prepustil obvineného U. R. z väzby v prípravnom konaní dňa 28.2.2011 aj z dôvodu, že obvinený I.. D. a I.. F. „zaplatil“ za prevedené obchodné podiely (č. l. 60-61).

Aj keď „vylákание“ prevodu obchodných podielov (začatie trestného stíhania) môže spočívať aj v „predstieraní“ dostatku finančných prostriedkov (obžaloba, rozsudok súdu prvého stupňa), k tomu je potrebné uviesť, že z vykonaného dokazovania vyplýva (výpovede obžalovaného, I.. D., I.. F. a jeho syna I.. U. F.), že iniciátorom na kúpu a predaj predmetných obchodných podielov nebol obžalovaný U. R., ale práve poškodení I.. D. a I.. F., ktorí začali hľadať investora z vonku (výpoved' svedka I.. U. F.). Za týchto okolností, ak obžalovaný začal „rokovat'“ s poškodenými, pričom vznikol medzi nimi obchodnoprávny vzťah o predaji obchodných podielov so všetkým k tomu patriacimi náležitosťami (zmluva o predaji obchodných podielov, zmenky, notárske zápisnice) vylákание predaja obchodných podielov vo svetle zakladajúcom trestnoprávny vzťah je veľmi pochybné.

Taktiež skutková okolnosť v podobe „predstierania“ dostatku finančných prostriedkov zatiaľ má vyplývať z nezaplatenia kúpnej ceny obžalovaným. Poškodení I.. D. a I.. F. pritom sami priznali chybu v tom, že si dostatočne neoverili finančnú solventnosť obžalovaného. Svedok I.. D. Q. z Dexia banky (poskytla úver poškodeným) vo svojej výpovedi uviedol, že zo stretnutia a po rozhovore s obžalovaným mal pocit,

že obžalovaný je osoba, ktorá disponuje finančnými prostriedkami a že I.. F. mu teda predstavil osobu, ktorá dotiahne projekt výstavby bytov do konca.

Z pohľadu hodnotenia vzniknutého trestnoprocésneho vzťahu (vznesenie obvinenia) z pohľadu toho, či došlo aj k vzniku trestnoprávneho vzťahu (skutočný páchatel' a jeho povinnosť podrobiť sa sankcii) má v tomto prípade význam aj to, za akých okolností vznikal predmetný obchodnoprávny vzťah (osoby prevádzajúce obchodné podiely). Z výpovede tretieho spoločníka poškodeného I.. D. a I.. F., L.. L., ale najmä z výpovede svedka I.. C., ktorý v spoločnosti Tepelná energia bol daňovým poradcom 15 rokov, vyplýva „veľmi zlý ekonomický“ stav predmetných spoločností. Tento zlý stav podľa tohto svedka pramenil z toho, že rozhodnutie o výstavbe bytov bolo len východisko z núdze, spoločníci a konatelia precenili svoje schopnosti (dovtedy podnikali v oblasti tepelnej energie s pomocou nemeckého kapitálu). Toto všetko vzniklo v dôsledku toho, že poškodeným nevyšiel projekt tepelného hospodárstva v meste Ružomberok, s ktorým mali dosť veľké výdavky. Tento svedok dokonca uviedol, že konatelia spoločnosti tajili a nielen pred ním prevod obchodných podielov na obžalovaného. Svedok dokonca vyslovil „úvahu“, či konatelia spoločnosti hľadali finančne solventného budúceho vlastníka spoločnosti, alebo sa ich chceli len zbaviť. Takáto úvaha vo veci nezaujatého svedka, ktorý mal veľmi dobrý prehľad o ekonomickom stave spoločností, má mimoriadny význam vzhľadom na jeho objektivitu, keď navyiac tento svedok vyslovil aj názor, že ak by neboli predané obchodné podiely, bola by skončila spoločnosť Tepelná energia v likvidácii.

V tejto súvislosti potom je potrebné vyhodnotiť okrem takto zhodnotenej ekonomickej kvality predmetu kúpno predajných zmlúv aj to, či vôbec poškodení I.. D. a I.. F. takto postupovali v súlade so zásadami poctivého obchodného styku, a to nielen voči obžalovanému U. R., ale najmä voči takmer 60-tim budúcim vlastníkom bytov, od ktorých vybrali zálohy spolu vo výške 829.848 € a od Banky Dexia úver vo výške 961.000 €, ktorý úver dokonca začali splácať z vybratých záloh.

Senát odvolacieho súdu kladie významnú otázku v tom, ako by riadne vyplatené zmenky (kúpno predajná cena) do rúk I.. D. a I.. F. vlastne pomohli pri dokončení realizácie projektu výstavby bytov, kde budúci vlastníci bytov sa združili do občianskeho združenia. Obžalovanému U. R. je pritom kladené za vinu nie „nedokončenie“ výstavby bytov ale to, že s podvodným úmyslom „kúpil“ obchodné spoločnosti.

Napokon o tom, že tento projekt výstavby bytov sa do 17.4.2009 (deň odkúpenia obchodných podielov) dostal bez akejkoľvek súvislosti s konaním obžalovaného do veľmi zlej ekonomickej, ale aj realizačnej situácie (výstavba bytov nebola zabezpečená okrem financií ani všetkými potrebnými projektovými a schvaľovacími dokumentmi) vyplýva aj z toho, že I.. T. F. a I.. I. D. sa sami vo veci necítili poškodení a predmetné zmenky „bezodplatne“ previedli na predmetné občianske združenie, pričom ich hodnota bola vyše 1.000.000 €. Nepochybne zo strany týchto osôb nešlo o „charitatívny“ akt finančnej pomoci.

Senát odvolacieho súdu pri zhodnotení aj vyššie uvedených okolností prípadu spolu s niektorými nesprávnymi úvahami súdu prvého stupňa vyslovuje pochybnosti o tom, či práve obžalovaný U. R. je subjektom možného trestnoprávneho vzťahu. Úvahy súdu prvého stupňa o vedomí zložitej finančnej situácie kupovaných spoločností, ako aj o tom, že mal finančné zdroje použiť na preklenutie zložitej finančnej situácie, sú nepresné. Žalovaná trestná činnosť obžalovaného nemôže mať ani nemá nič spoločné so stavom výstavby predmetných bytov ku dňa 17.4.2009, ktorý stav podľa vyjadrenia splnomocnenca poškodených na verejnom zasadnutí trvá dodnes.

Senát odvolacieho súdu nemôže nevysloviť úvahu, že ak by do „riešenia“ vzniknutých obchodnoprávných vzťahov (predaj obchodných podielov, výstavba bytov) neboli „vstúpili“ orgány činné v trestnom konaní, súdy zaoberajúce sa takýmito vzťahmi mohli na základe návrhov dotknutých strán už dávno rozhodnúť prinajmenšom o neplatnosti predmetného prevodu obchodných podielov, ako aj o nárokoch budúcich vlastníkov bytov združených v občianskom združení. Najmä dvojité zabezpečenie predmetného prevodu obchodných podielov cestou notárskych zápisníc a zmenkami pri nedodržaní termínov splatnosti zo strany obžalovaného, by viedlo prakticky k bezproblémovému odstúpeniu od predmetných zmlúv súdnou cestou. Senátu odvolacieho súdu pritom nie je známe, prečo I.. D. a I.. F. vzali späť svoje návrhy na súd na zrušenie predmetných zmlúv o prevode obchodných podielov.

Napokon senát odvolacieho súdu vyslovuje svoj právny názor aj na odvoláciu námietku týkajúcu sa nezákonnosti zmeny v osobách poškodených v priebehu trestného stíhania. V tejto súvislosti je potrebné

uviesť, že trestný čin podvodu podľa § 221 ods. 1 Tr. zák. je dokonaný a dokončený obohatením páchatel'a alebo iného. Ak sa obžalovanému kladie za vinu, že nemal v úmysle za predmetné obchodné podiely zaplatiť, tak trestný čin mal byť dokonaný momentom kúpi týchto obchodných podielov s úmyslom sa obohatiť. Z uvedeného potom ale vyplýva, že obžalovaný mal trestným činom spôsobiť škodu I.. T. F. a I.. I. D., ktorí mu predmetné obchodné podiely predali. Následný prevod predmetných zmeniek vyššie uvedenými poškodenými na Občianske združenie Naše bývanie Medzi jarkami - Bojnice na tejto skutočnosti nič nemení.

Podľa § 46 ods. 1 Tr. por. je poškodeným v trestnom konaní okrem iného osoba, ktorej bola trestným činom spôsobená majetková škoda. Z vyššie uvedeného pritom vyplýva, že trestnou činnosťou mohla byť spôsobená škoda len osobám, ktorým pri podvodnej kúpe obchodných podielov nebola zaplatená kúpna cena. Len pre úplnosť je potrebné dodať, že v čase možného spáchania (dokonania) predmetnej trestnej činnosti vyššie uvedené občianske združenie ani neexistovalo.

Ďalej podľa § 46 ods. 3 Tr. por. môže poškodený v trestnom konaní, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu (tzv. adhézne konanie). Z uvedeného ustanovenia opäť vyplýva, že predmetné občianske združenie si ani nemôže v tomto trestnom konaní uplatňovať nárok na náhradu škody, pretože možným trestným činom obžalovaného tomuto združeniu škoda spôsobená nebola.

Senát odvolacieho súdu k tomuto právnomu názoru pripomína, že tento názor platí len pre trestné konanie, ktoré prejednáva v odvolacom konaní. Majetkové nároky tohto občianskeho združenia proti iným osobám (vrátane obžalovaného) pritom týmto právnym názorom dotknuté nie sú, nemôžu však byť uplatňované v tomto trestnom konaní.

Z takto rozvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil v celom rozsahu. V novom konaní sa bude musieť súd prvého stupňa znovu vysporiadať s nejasnou skutkovou okolnosťou v tom, akým preukázaným (nie predpokladaným) spôsobom obžalovaný mal poškodených uviesť do omylu, resp. ich omyl využiť. Do svojich skutkových, ale aj právnych úvah bude musieť súd prvého stupňa zahrnúť aj vyššie popísaný „stav“ predmetných kupovaných spoločností, a to aj z pohľadu toho, že obžalovaný mal týmto prakticky za pôvodných dvoch majiteľov prevziať na seba takmer 60 „podvedených“ budúcich majiteľov bytov (možno títo do dnešného dňa v bytoch nebývajú). Okolnosť, že obžalovaný nevedel oprávnené nároky týchto osôb uspokojiť (najmä pokračovať vo výstavbe bytov), je pre posudzovanie jeho trestnej zodpovednosti irelevantná. Pre posudzovanie trestnej zodpovednosti pri trestnom čine podvodu pri kúpnopredajnej zmluve má pritom nepochybne aj význam poctivosť obchodného styku obidvoch strán. Predmetného trestného činu sa totiž podľa ustálenej súdnej praxe nemusí vždy dopustiť len kupujúci, (ktorý napr. od počiatku nechcel zaplatiť kúpnu cenu), ale aj predávajúci (ak napr. úmyselne zatajil kvalitu predmetu kúpnopredajnej zmluvy).

V súvislosti s týmto potom vyvstáva otázka, či „poctivosť“ v obchodnom styku musí byť nevyhnutne posudzovaná ako trestná zodpovednosť trestnými súdmi. Tu má na mysli senát odvolacieho súdu aj tzv. „ultima ratio“ (posledný, krajný prostriedok), kedy sú prostriedky trestného práva uplatňované na „súkromnoprávne“ vzťahy.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.